

ЛАРИСА СОЛЯР,

асистент

(Україна, Кременець, Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка)

LARYSA SOLYAR,

assistant

(Ukraine, Kremenets, Kremenets Regional Humanitarian-Pedagogical Academy named after Taras Shevchenko)

orcid.org/0000-0002-5171-544X

Програма формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва

The Programme of Forming Future Music Art Teachers' Ethnic and Cultural Competence

У статті представлено авторську програму формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Представлено два блоки програми – теоретико-методичний (професійно-когнітивна та етнокультурна площини) і практично-результативний (особистісно-мотиваційна та операційно-рефлексивна площини). Професійно-когнітивна площина відповідає за вивчення історії культури; розвиток її у різних етнорегіональних групах; за творче мислення; впровадження у професійну діяльність компетентностей, які спрямовані на формування етнокультурної компетентності. Етнокультурна площина обумовлює вивчення багатой культурної, величезний скарб якої складається з пріоритетів та цінностей, надбаних багатьма поколіннями. Особистісно-мотиваційна площина відображає орієнтацію педагогічної діяльності та за допомогою опори на систему взаємопов'язаних понять дозволяє забезпечувати й підтримувати процеси самопізнання, самореалізації особистості; розвиток етнокультури її народу. Операційно-рефлексивна площина відповідає за систему компетентностей, що відносяться до навчально-виховної діяльності; формування завдань етнокультурної компетентності та вивчення її змісту.

Основою для реалізації авторської програми визначено авторський спецкурс «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», який забезпечує формування етнокультурної компетентності у поєднанні з дисциплінами гуманітарного циклу, що систематизують знання про етнокультурну компетентність, народні цінності, традиції, обряди, звичаї.

Перспективами подальшого наукового пошуку визначено розробку методичного інструментарію, а саме: методів, форм, прийомів та засобів формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ключові слова: етнокультурна компетентність, програма, блоки, площини, музичне мистецтво.

The author's program of forming future music art teachers' ethnic and cultural competence has been brought out in the article. Two blocks of the programme – theoretical and methodical (professional and cognitive, ethnic and cultural planes) and practical and effective (personal and motivational, operational and reflective planes) have been presented. Professional and cognitive plane is responsible for learning the history of culture and its development in various ethnic and regional groups; for creative thinking and implementation of professional competence aimed at the formation of ethnic and cultural competence into the professional activities. Ethnic and cultural plane stipulates learning rich culture, huge treasure of which consists of priorities and values, gained by many generations. Personality and motivational plane reflects orientation of educational activities and, by relying on the system of interrelated concepts, provides and supports the process of the personality's self-knowledge, self-identity, development of the people's ethnic culture. Operational and reflective plane charges the system of competences related to educational activities; formation of the tasks of ethnic and cultural competence and learning its contents.

The author's elective course «Future music art teachers' ethnic and cultural competence», providing formation of ethnic and cultural competence combined with humanitarian disciplines that systematize the knowledge of ethnic and cultural competence, national values, traditions, rituals and customs, has been determined as the basis for the realization of the author's programme.

The prospects for further scientific research, defined in the article, are to develop methodological tools, namely: methods, forms and means of forming future music art teachers' ethnic and cultural competence.

Key words: ethnic and cultural competence, programme, blocks, planes music art.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Національна доктрина розвитку освіти зазначає, що освіта утверджує національну ідею, сприяє національній самоідентифікації, розвитку культури українського народу, оволодінню цінностями світової культури, загальнолюдськими надбаннями [4]. У свою чергу, національне виховання та навчання є одним із головних пріоритетів, органічною складовою освіти. Основна мета – виховання та навчання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби, розвиток та уміння жити в громадянському суспільстві, духовності досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової культури.

Для реалізації цих завдань, Національна доктрина забезпечить перехід до нового типу гуманістично-інноваційної освіти, що сприятиме істотному зростанню інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу майбутнього учителя музичного мистецтва, його етнокультурної компетентності, як особистості та суспільства. За таких обставин, повинні відбутися потужні позитивні зміни у системі духовного відродження, структурі політичних відносин, освіті, побуті, культурі та українському народу загалом.

Аналіз досліджень і публікацій засвідчив, що проблемою етнокультурної компетентності займалися вітчизняні та зарубіжні філософи Л. Бекірова, М. Ковальов, Н. Ковальчук, Д. Лаврін, І. Малигіна, О. Поліщук [1]; історики Л. Гасиджак, В. Загоруйко, Г. Індиченко, О. Соболева [6]; особливостями етнокультури – вітчизняні та зарубіжні вчені-культурологи Г. Абрашкєвічус, Ц. Надцалова [3], а також вітчизняний мистецтвознавець Л. Микуланинець [2]; проблемі формування етнокультурної компетентності присвячені праці вітчизняних та зарубіжних педагогів О. Гуренко, Е. Мілованова, О. Нестеренко, Т. Поштарьова, С. Серякова, Н. Сідельник, Я. Хаштиров, Н. Шагаєва [5].

Формування цілей статті... Метою статті є розкриття змісту програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу... Ми вважаємо за необхідне зазначити, що освіта має гуманістичний характер і ґрунтується на культурно-історичних цінностях українського народу, його традиціях і духовності. За таких обставин, у контексті проблеми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, ми розробили саме освітню програму авторського спецкурсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», у яку включено комплекс різноманітних етнокультурних заходів.

Зауважимо, що програма формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва представляє комплексну програму (див. табл. 1), спрямовану на реалізацію вимог державного стандарту, результатами якої є освоєння освітньої програми, яка забезпечує становлення і розвиток навчальної та етнокультурної компетентності.

Розглянемо детальніше шляхи реалізації зазначених блоків програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Розпочнемо із **теоретико-методичного блоку** (професійно-когнітивна та етнокультурна площини) програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

У вимогах державних стандартів, зокрема ОПІ, зазначено, що молодший спеціаліст у процесі вивчення дисциплін нормативного циклу, а саме: «Культурологія» (1,5 кредити, 34 години, з них 20 – лекцій, 14 – практичних), «Українська музична література» (3 кредити, 58 годин, з них 38 – лекцій, 20 – практичних), «Українська народно-музична творчість» (1,5 кредити, 22 години, з них 14 – лекцій, 8 – практичних), повинен на основі знань з історії музики, музичного мистецтва взагалі, та вивченого різноманіття жанрів, стилей, вміти орієнтуватися в музичному мистецтві, як у мистецтві інтонаційного мислення, вміти розвивати у школярів навички музичного сприйняття, розрізняти різноманітні за жанром сучасні обробки народних пісень та специфіку сучасних обробок народних пісень, а також ладову особливість музики етнорегіонів. Вміти визначати специфічні особливості фольклору як частини художньої культури. Його жанрову систематизацію на основі знань, отриманих в умовах лекцій з української народної музичної творчості.

На основі знань народознавства та української музичної народної творчості, доступно донести до свідомості учнів інформацію про традиції та звичаї українського народу в побуті, діяльності, спілкуванні, використовуючи народні пісні, ігри та іграшки, усну народну творчість, предмети народного промислу, народний календар та ін., своїм ставленням до народних традицій впливати на формування почуттів.

Загальна програма формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва

Блоки	Площини	Шляхи реалізації
<i>Теоретико-методичний</i>	Професійно-когнітивна Етнокультурна	Справи, щодо чергової акредитаційної діяльності з надання освітніх послуг у сфері вищої освіти: підготовка молодшого спеціаліста 5.02020401, бакалавра 6.020204 та магістр 8.02020401 Музичне мистецтво*; державні стандарти: освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ) та освітньо-професійна програма (ОПП); аналіз нормативних та варіативних дисциплін, які належать до третього циклу навчального плану «Загально-професійна, професійна та практична підготовка», а саме: «Народознавство та музичний фольклор», «Історія української культури», «Історія музичної культури», «Етнологія». «Музична етнопедagogіка», «Народна творчість» та ін.
<i>Практично-результативний</i>	Особистісно-мотиваційна Операційно-рефлексивна	Авторський спецкурс «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», за допомогою якого формується етнокультурна компетентність у майбутніх учителів музичного мистецтва; участь у фольклорних гуртках; проходженні фольклорної практики; участь у етноколективах та фольклорних ансамблях, етновечорах та фольклорних дійствах

Відповідно державним вимогам, зокрема ОКХ, бакалавр повинен: цілеспрямовано впливати на розвиток в учнів естетичних уявлень і справжнього художнього смаку, прищеплювати любов до мистецтва; здійснювати музично-освітню діяльність, пропагувати кращі зразки мистецтва, вести активну роботу щодо розвитку фольклорного мистецтва; організовувати музично-пізнавальну діяльність учнів на різних вікових етапах формування мотиваційної та емоційної сфер, творчих здібностей, естетичних емоцій, почуттів, інтересів; добирати достатній обсяг різножанрових творів з метою формування шкільного репертуару (з урахуванням етнічно-фольклорних особливостей регіону). Здійснений аналіз дозволяє стверджувати, що бакалаври на відміну від молодших спеціалістів мають більше дисциплін, які спрямовані на формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва: нормативні дисципліни – «Історія української культури» (2 кредити, 36 годин, з них 18 лекцій, 18 – практичних, вивчається один семестр), «Народна творчість» (1,5 кредити, 36 годин, з них 20 лекцій, 16 – практичних, вивчається один семестр), «Історія музичної культури» (22 кредити, 316 годин, з них 100 лекцій, 196 практичних та 20 лабораторних, вивчається 2 роки), дисципліна за вільним вибором студента – «Народознавство та музичний фольклор України» (2 кредити, 34 години, з них 16 лекцій, 18 – практичних, вивчається один семестр) та спецкурс «Народна музична творчість етнографічних груп Західної України» (2 кредити, 34 години, з них 20 лекцій, 14 – практичних, вивчається один семестр). У процесі вивчення цих нормативних та варіативних дисциплін, а також зазначеного спецкурсу студенти ознайомлюються з історією українського народознавства і музичного фольклору; виховують розуміння традиційного музичного мистецтва як складової частини національної культури; виробляють навички бережливого ставлення до пам'яток народного мистецтва та постійного використання традиційних народних знань у своїй практиці. Вони повинні вміти виконувати фольклорні твори різних жанрів (зважаючи на наявність вокальних, драматичних і хореографічних здібностей); аналізувати фольклорний твір, характеризувати його ідейно-тематичні особливості, визначати його приналежність до певного жанру; знати загальні тенденції розвитку музичного фольклору від первісного мистецтва до ХХ ст.; здійснювати порівняльно-історичний аналіз тенденцій розвитку усної народної культури.

Державні стандарти, зокрема, ОКХ зазначають, що магістр повинен бути підготовлений до педагогічної, мистецької та дослідницької діяльності в середніх та вищих навчальних закладах, водночас вміти організовувати культурно-масову роботу та особисті участі у мистецькому житті

відповідного культурного середовища. На основі професійних знань магістр відповідає за залучення молоді до скарбниці світової культури від найдавніших часів до сьогодні, здійснює музично-просвітницьку діяльність, пропагуючи кращі зразки мистецтва через збирання, відтворення та збереження народних звичаїв та традицій. Ще одна діяльність магістра – це організація конкурсів, фестивалів, різноманітних музичних етновечорів, які б формували етнокультурну компетентність.

Згідно ОПП, магістр повинен уміти розвивати педагогічне мислення, вирішувати музично-естетичні завдання, створювати інноваційні педагогічні (етнокультурні) проекти. Зауважимо, що магістрів у певній мірі наближує до проблеми формування етнокультурної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва така нормативна дисципліна, як «Історія української музичної педагогіки», яка має на меті осмислення цілісного процесу становлення мистецької освіти та ознайомлення з історією діяльності основних осередків фахової мистецької освіти в Україні. Зазначена дисципліна має 3 кредити, всього 34 години з них 10 годин лекційних та 24 – практичних, яка вивчається один семестр.

Отже, можемо резюмувати наступне: **теоретико-методичний блок** програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва забезпечує їх навчальну діяльність; відповідає за теоретичні знання з історії культури, величезний скарб якої складається з пріоритетів, надбаних багатьма поколіннями, народознавства та фольклору; за формування творчого мислення; єдність духовної культури окремої людини і народу взагалі та її впровадження у професійну діяльність, яка спрямована на формування етнокультурної компетентності.

Перейдемо до розгляду **практично-результативного блоку** (особистісно-мотиваційна та операційно-рефлексивна площини) програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва вимагає оптимізації навчального процесу, іншими словами, приведення його до такого рівня, який може забезпечити кожному майбутньому учителю музичного мистецтва ґрунтовні теоретичні знання та практичні вміння, які ми розробили, пропонуємо та впроваджуємо у авторському спецкурсі «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» з метою поглиблення теоретичних і практичних знань майбутніх учителів музичного мистецтва у сфері етнокультури, етнокультурного середовища, тощо та сприяння ефективному формуванню в них етнокультурної компетентності.

Програма спецкурсу спрямована на досягнення основної **мети** – формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **завдання**:

- забезпечення майбутніх учителів музичного мистецтва ґрунтовними знаннями з етнокультурної компетентності;
- формування у майбутніх учителів музичного мистецтва етнокультурних умінь застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності;
- формування у майбутніх учителів музичного мистецтва позитивного ставлення до професійної діяльності.

У процесі вивчення спецкурсу як складової професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва не тільки формуються і закріплюються етнокультурні знання, навички та вміння, але й повторюються і розвиваються вже набуті ними знання на попередніх курсах тих дисциплін, які вище нами були проаналізовані.

Програма спецкурсу укладена на основі таких **положень** та **міркувань** автора:

- формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва сприяє виконанню змісту програми;
- зміст програми розкриває сутність навчання в системі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва;
- структура та зміст програми характеризуються логічністю та наступністю викладення теоретичного та практичного матеріалу; професійною спрямованістю поставлених завдань, які може розв'язати майбутній учитель музичного мистецтва у своїй діяльності.

Отже, у процесі вивчення спецкурсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» студенти поглиблено знайомляться з теоретичними та опановують практичні аспекти етнокультурної компетентності.

Під час навчання, звертається увага на формування у майбутніх учителів музичного мистецтва розуміння, що являє собою етнокультурна компетентність, та яке її місце серед інших педагогічних процесів. Студенти повинні усвідомлювати, що успішність освітнього процесу безпосередньо обумовлена рівнем оволодіння ними сутністю та специфікою формування етнокультурної компетентності, а також їхніми вміннями користуватися етнокультурними та педагогічними механізмами цього процесу на практиці.

На основі знань, отриманих у процесі вивчення спецкурсу, в майбутніх учителів музичного мистецтва формуються такі вміння, які є складовими етнокультурної діяльності:

— гностичні уміння – аналізувати особисту діяльність і діяльність учнів, спостерігати й аналізувати зміни в поведінці і навчанні учнів;

— соціально-перцептивні уміння – розуміти і сприймати оточуюче середовище/суспільство системи традицій, звичаїв, обрядів, що акумулює між поколіннями етнокультурну інформацію;

— конструктивні уміння – використовувати засоби конструювання та засвоювати спеціальні етнокультурні знання, системи вправ, спроможні формувати професійні здібності й розвивати особистісні якості;

— організаційні уміння – організувати індивідуальну, групову, колективну етнокультурну діяльність.

Зміст вивчення спецкурсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» несе більш глибоке володіння етнокультурною інформацією певного етнічного регіону, яке є необхідне у педагогічній діяльності і формують професійну активність майбутніх учителів музичного мистецтва засобами етнокультури (традиції, обряди, музичний фольклор та ін.) та готовність до їх впровадження у реальний навчальний процес на систематичній основі. На цьому етапі у майбутніх учителів музичного мистецтва формуються творчі здібності; які представляють власну навчально-методичну інформацію, презентують зразки народної творчості різних етнічних груп. Цей блок припускає більш глибоке проникнення у сферу етнокультурної компетентності, де підбиваються підсумки раніше здобути етнокультурних умінь, творчих навичок та мистецьких здібностей.

Останньою складовою практично-результативного блоку є етнокультурна діяльність до якої належить: *участь майбутніх учителів музичного мистецтва у фольклорних гуртках*, де вони, в основному, працюють над науково-дослідницьким матеріалом; залучаються до наукової діяльності; беруть участь у конкурсах-захистах наукових робіт. Метою фольклорних гуртків є ознайомлення з методиками запису фольклору та регіональних побутових традицій, обрядів, процесом узагальнення, класифікації даного матеріалу. *Участь у етноколективах та фольклорних ансамблях*, які відрізняються своїм пісенним або танцювальним репертуаром, а також народним українським костюмом, його етнічними ознаками. Чоловічий та жіночий костюм має свої функції, регіональні та статево-вікові його особливості. Різновиди жіночих прикрас, матеріали для їх виготовлення. Жіночі та чоловічі зачіски, головні убори, взуття. *Участь у етновечорах та фольклорних дійствах* несе собою завдання ознайомити майбутніх учителів музичного мистецтва з витоками національної культури, поглиблювати та розширювати знання з етнокультурної компетентності. Багато уваги приділяється вивченню духовної, моральної, етичної культури українського народу. Все це закріплюється фольклорними дійствами, де всі отримані раніше знання впроваджуються на практиці – «Андріївські вечорниці», «Маланка», «Івана Купала» та ін. Паралельно із фольклорними дійствами майбутні учителі музичного мистецтва проходять «*Фольклорну практику*», де збирають зразки народної творчості із різних регіонів, різне трактування того чи іншого обряду, різне виконання того чи іншого «вівату». За підсумками фольклорної практики майбутній учитель музичного мистецтва повинен знати: історичні та етнографічні особливості регіону в якому проходив фольклорну практику; основи методики транскрипційної роботи з польовими матеріалами; методику класифікації народнопісенних зразків; питання застосування місцевого музичного фольклору у навчальному та позанавчальному процесі загальноосвітньої школи. Майбутні учителі музичного мистецтва здобувають етнокультурні знання, які потім передають, ідучи на педагогічну практику в школу, під час розучування фольклорних пісень на уроці чи слухання українських пісень.

Підводячи підсумки другого – **практично-результативного** блоку програми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, ми можемо зазначити, що він відповідає: за зміст навчально-виховної діяльності; формування завдань етнокультурної діяльності та вивчення її змісту; сформованість практичних навичок та умінь в етнокультурній діяльності; за розвиток етнокультури кожної етнічної групи.

Висновок... Отже, досягнення зазначеної мети реалізується через авторську програму формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, яка складається із двох блоків – *теоретико-методичного* і *практично-результативного*. Наповнення цих блоків є чотири площини, а шляхами реалізації – державні стандарти, нормативні та варіативні дисципліни; спецкурси, а саме: авторський спецкурс «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва», який передбачає окрім аудиторного навантаження виступи у фольклорних ансамблях та театрах, участь у фольклорних обрядах; створення учнями творчих зразків у різних видах етнокультурної діяльності (колискові пісні, казки, байки і ін.); знання традиційної української кухні, архітектури, оздоблення та розпис української хати.

Перспективними напрямками досліджень у цій сфері вважаємо добір форм, методів, прийомів та засобів організації навчально-виховної діяльності, тобто методичного інструментарію, що використовуватиметься під час вивчення спецкурсу «Етнокультурна компетентність майбутніх учителів музичного мистецтва» з метою забезпечення формування зазначеної компетентності.

Список використаних джерел і літератури / References:

1. Ковальчук Н. Д. Символічні структури етнокультурного процесу в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філос. наук : спец. 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури» / Н. Д. Ковальчук. – К., 2007. – 21 с. / Kovalchuk N. D. Symvolichni struktury etnokulturnoho protsesu v Ukraini (*Symbolic Structures of Ethno-Cultural Process in Ukraine*), Kyiv, 2007, 21 p. [in Ukrainian].
2. Микуланинець Л. М. Становлення та розвиток професійного музичного мистецтва Закарпаття другої половини ХХ століття: етнокультурні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» / Л. М. Микуланинець. – К. – 2011 / Mykulanynets' L. M. Stanovlennia ta rozvytok profesiynoho muzychnoho mystetstva Zakarpattia druhoipolovyny XX stilittia: etnokulturni aspekty (*Formation and Development of Professional Music Art in Transcarpathians in the Second Half of the XX Century: Ethnocultural Aspects*), Kyiv, 2011. [in Ukrainian].
3. Надцалова Ц. Ц. Етнокультурні громадські об'єднання в російських мегаполісах: культурологічний аналіз : дис... канд. культуролог. наук : 24.00.01 / Надцалова Циренбутид Цидендоржіївна. – М., 2011. – 154 с. / Nadtsalova Ts. Ts. Etnokulturni hromadski obyednannia v rosiyskykh megaroliah: kulturolohichniy analiz (*Ethnocultural Public Unions in Russian Megapolises: Culturological Analysis*), Moscow, 2011, 154 p. [in Ukrainian].
4. Про національну доктрину розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002> – 1.09.2016. – Загол. з екрану / Pro natsionalnu doktrynu rozvytku (*About the National Doctrine of Development*), [Electronic resource] – mode of access : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>. [in Ukrainian].
5. Сідельник Н. В. Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів історії у процесі фахової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. В. Сідельник. – К., 2012. – 21 с. / Sidelnik N. V. Formuvannia etnokulturnoyi kompetentnosti maibutnih uchyteliv istorii u protsesi fahovoi pidhoyovky (*Formation of Ethnocultural Competence of the Future History Teachers in the Process of Professional Preparation*), Kyiv, 2012. 21 p. [in Ukrainian].
6. Соболева О. В. Весільна обрядовість кримських татар у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.05 «Етнологія» / О. В. Соболева. – К., 2004. – 19 с. / Sobolyeva O. V. Vesilna obriadovist' krymskykh tatar u druhii polovyni XX – na pochatku XXI stolittia (*Wedding Rituals of Crimean Tatars in the Second Half of the XX – Beginning of the XXI Century*), Kyiv, 2004. 19 p. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «24» квітня 2017 р.
Стаття прийнята до друку: «18» травня 2017 р.

Рецензенти:

Дем'янчук О. – доктор педагогічних наук, професор
Сидорчук Н. – доктор педагогічних наук, доцент

Соляр Лариса – асистент кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, e-mail: solarlarisa@mail.ru

Solyar Larisa – assistant of the department of playing the musical instruments of Kremenets Regional Humanitarian-Pedagogical Academy named after Taras Shevchenko, e-mail: solarlarisa@mail.ru

Цитуйте цю статтю як:

Соляр Л. Програма формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва / Лариса Соляр // Педагогічний дискурс. – 2017. – Вип. 22. – С. 153–158.

Cite this article as:

Solyar L. The Programme of Forming Future Music Art Teachers' Ethnic and Cultural Competence, *Pedagogical Discourse*, 2017, Issue 22, pp. 153–158.